

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Súfv. Regele Ferdinand 4/22,
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 600 Lej.

Fél évre 300 Lej.

Negyed évre 150 Lej.

Havonta 50 Lej.

Hirdetések díjazás szerint.

Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 3 lej, vasárnap

4 lej. Bucurestiben 60 baniva

főbb.

A konkordátum

(Elhalasztották a tárgyalásokat.)

(Saját tudósítónktól.) A világ valamennyi állama és a római kúria között a katolikus egyházfők kinevezése tekintetében konkordátum (egyezmény) áll fenn. A konkordátum egyetlen alapelve az, hogy bármely államban csak olyan egyházfő (püspök, érsek, primás) nevezhető ki, akinek a kinevezéséhez a pápai szék is hozzájárul. Kétoldalú jelentősége ennek az, hogy a kinevezendő egyházfő úgy az állam, mint a katolikus egyház érdekei szempontjából kipróbált, kifogástalan férfi legyen. Tehát valamilyen egyházfő kinevezése nem rejt magában pápai részről semmiféle politikai célnak, hanem kizárólag egyházi dogmái föltételeket.

Romániának a háború előtt nem volt nunciaturája (pápai követség), mert katolikusok csak kis számban éltek a Regátban. Most azonban, amikor több, mint egy millió katolikus egységes kormányzatáról van szó, önként felvetődött a konkordátum kérdése úgy az állam, mint a pápai udvar részéről. A tárgyalások már megindultak ebben az irányban és úgy volt, hogy a tárgyalások befejezése előtt állnak csak a római közös megállapodások vannak még hátra. Ez alatt a görög keleti egyház főpapjai élénk propagandát indítottak a konkordátum ellen, azt hozva fel érveül, hogy a konkordátum a katolikus egyháznak túlsúlyt biztosítana az államban a többi egyházakkal szemben és kimondották, hogy erre sincsen semmi szükség. A propaganda hívei azt is hangoztatták, hogy a konkordátumról csak akkor lehet szó, ha az állam a romániai egyházak jogviszonyát végleg rendezte.

A mozgalom hatása alatt a kormány egyelőre elállott a tárgyalások folytatásától s Banu kultuszminiszter maga hívta fel most a romániai katolikus egyházfőket, hogy maguk közt jussanak meg egyezésre, miután ugyanis ismerik a kormány intencióit és a jövőben a közösen megállapított elvek alapján folytassák újból a tárgyalásokat. A katolikus felfogás az, hogy miután a kérdés nem függ össze a belügyekkel, hanem természeténél fogva inkább külügyi jellegű, a konkordátum ügyét elhalasztani nem lehet. Most a kormány dolga dönteni afelett, hogy folytassák-e a tárgyalásokat vagy pedig szakítsák meg azokat. Kormányhoz közelálló körök felfogása szerint a kormány dacára a felmerült kis incidenseknek, a már megkezdett tárgyalásokat végleg be akarja fejezni.

A francia szocialisták a németek ellen.

(Németországot tartják felelősnek a háborúért. — Bizalom Poincarénak.)

Párisból táviratozzák: A Kamara ülésén Poincaré válaszul Varenne szocialista képviselő interpellációjára a következőket jelentette ki:

— A Ruhrvidéki zálogok összes követeléseink megfizetésére elégtelenek, de szövetségeseinkkel szemben nagy értéket képviselnek, Németországgal szemben pedig kezünkben a kényszer eszköze, a mellyel kikényszeríthetjük, hogy többet és jobbat érjünk el!

Poincaré válaszára Varenne képviselő megjegyezte, hogy amikor a szocialista párt névében szóval fel hangsúlyozza azt is, hogy a szocialisták mindig hangoztatták Franciaországnak a jóváhagyásra irányuló jogait.

— Ha pártom hiatalomra kerülne, — mondotta, — Németországnak tudnia kell, hogy nem hozunk magunkkal nyugtát a német adósságokról és egyetlen centimet sem ajándékozunk Németországnak, mert nemcsak legyőzöttnek, hanem a háborúért felelősnek is tartjuk.

Párisból táviratozzák: A Kamarában éjjeli ülésen izgalmas vita után fejezték be az interpellációkat. 408 szavazattal 151 ellenében elfogadták a napirendi javaslatot, amely szerint helyeslik a kormány külpolitikáját, különösen ami a jóvátételi és a biztonsági politikát illeti bizalommal viseltetnek a Kormány iránt.

Nagy vita a Kamarában a bécsi konferencia kudarcáról.

(A besszarábiai kérdésben az összes pártok egyetértének. Vaida-Voivod, Duca külügyminiszter, Jorga és Lupu dr. felszólalásai.)

Bucurestiből jelentik: A Kamara tegnapi ülésén Vaida Sándor kérde a kormányt, van-e tudomása arról, hogy a bécsi tárgyalások megszakadtak és ha igen, miért nem ad felvilágosítást a tárgyalások megszakadásáról.

Megállapítja, hogy a kormány nem tette meg minden lehető intézkedést a szakítás elkerülésére és hogy Romániát kudarc érte.

Közbeiktatások: A félbeszakítás nem kudarc!

Vaida kijelenti, hogy a kormánynak kötelessége részletesen beszámolni mindazon körülményekről, amelyek a szakításhoz vezettek. Kérde ezután, minthogy a királyi pár római és madridi utazása elmarad, oppurtunus-e, hogy az uralkodópár Londonba és Párisba utazzék? Biztosítja a Kormány az uralkodópárt arról, hogy kellemetlenség nem fogja érni?

Marzescu igazságügyminiszter közli, hogy Duca külügyminiszter a japán királyi herceg fogadtatásánál van elfoglalva emélfogva nem válaszolhat azonnal az interpellációra. Az a meggyőződése, hogy a külügyminiszter interpelláció nélkül is részletesen fogja tá-

jékoztatni a Kamarát. Deszögezi, hogy a bécsi konferenciával kapcsolatban nem lehet szó kudarcról. Az oroszok vetették fel Besszarábia kérdését természetesen, hogy a román kiküldöttek nem engedték meg a kérdés napirendre tűzését. A konferencia meggyőzéséért a felelősség az oroszokat terheli.

Julian folytatja tegnap megszakadt beszédét. Élesen támadja a liberálisokat. — Macarescu parasztpárti képviselő szintén támadja a kormányt.

A külügyminiszter felszólalása.

Ezután Duca külügyminiszter általános figyelem közepette emelkedik szólásra. Sajnálja, hogy nem lehetett jelen Vaida felszólalásánál, ezért választát csak most adhatja meg.

A bécsi tárgyalások megszakadásáról szóló hírek megfelelnek a valóságnak.

Langa-Rascaru közölte a kormánynyal, hogy a tárgyalások eredménytelenül véget értek. Ennek a konferenciának az eszméje Tiraszpolból indult ki, ahol a partmelléki ügyek tárgyalása alkalmával az orosz delegáció vezetője kor-

mányának az ott óhaját fejezte ki, hogy a két ország vitás kérdéseinek megbeszélése végett tárgyalásokat kezdjenek. Erre a román kormány igenlő választ adott, mert mindig az az intenció vezette, hogy Oroszországgal az összeköttetést ismét felvegye. De ezeknek a tárgyalásoknak meghatározott alapokon kellett volna lefolyniuk. Sajnálja, hogy Vaida-Voivod polemizáló hangon beszélt a tárgyalások félbeszakításáról. Vannak dolgok, amelyek felülemelkednek minden pártpolitikán. Ilyen az ország integritásának kérdése is. Ezen kérdés tárgyalásánál lehetetlen az ellentéteket áthidalni és

lehetetlen Oroszországgal felvenni az összeköttetést a jelenlegi határok elismerése nélkül.

Bratiannu Jonel szerepe.

Vaida válaszol Duca külügyminiszter szavaira. Tagadásba veszi, hogy a liberális párt minden alkalmat megragadott az Oroszországgal való viszony újra felvételére. Averescu tábornok annak idején folytatni akarta a Vaida által Oroszországgal megkezdett tárgyalásokat, de Take Jonescu szembehelyezkedett a miniszterelnök akaratával. E kérdésben Bratiannu Jonelt kérték fel döntőbíróul, aki Take Jonescu álláspontjára helyezkedett. Ezután a kormány összes tagjai és a Kamara lelkes ünneplése tapsai közben kijelentette, hogy bármilyen is legyenek a belpolitikai harcok, Románia határainak úgy kell megmaradniuk, ahogyan ma állanak. Bár mi történhetik holnap, az egész román nép szolidárisan fogja megvédeni hazája határait.

Jorga tanácsai.

Jorga bizonyítja, hogy a bécsi konferencia megszakításából csak haszna származott az országnak, mert ezáltal alkalma nyíltott egyes államoknak Románia iránt érzett szimpátiájának kifejezésére és leleplezni az orosz imperializmust, amely mögött ugyan ott áll az orosz közvélemény, mégis, ha jogainkhoz mernek nyúlni, meg tudjuk azokat védeni. Hangsúlyozza, hogy miután ebben a kérdésben az összes politikai pártok egyet értenek, két tanácsot adhat a kormánynak. Először, hogy a kormány fordítsa a figyelmét a bessz-

arábiai nép lelkiülete felé és *kímélje az összes érzelmeiket*. Másodsor: ha a kormány az egész vonalon is folytatni akarja a takarékoság politikáját, *mégsem engedhet meg, hogy a Dnyeszter partján álló román hadsereg harci erejét csökkentsék*.

Lupu felfüggeszti a felelősségvontást.

Lupu dr. kijelenti, hogy fenntartja előbbi állításait. A jelenlegi időt nem tartja alkalmasnak arra, hogy a kormányt felelősségre vonja a bécsi kudarcért. De ha az idő alkalmas lesz erre, *a felelősségvontás nem fog elmaradni*.

Duca külügyminiszter újból fel szólal és hangsúlyozza, hogy hajlandó a felelősség bármilyen megvitatásába beleöccsátközni. Egy dolgot azonban újból leszögezhet, hogy az összes politikai pártok véleménye egyezik a besszarábiai kérdésben.

Antonescu rámutat arra, hogy Románia csak egyetlen választ adhat Oroszországnak. Ez pedig a következő: *Az orosz kormány tartson népszavazást a saját országában és mielőtt mások szabad sávjogaival foglalkoznék, állítsa vissza az orosz nép szabadságát*.

Ezután folytatta a Kamara az állami üzemek komercIALIZÁSIÁRÓL SZÓLÓ JAVASLAT TÁRGYALÁSÁT.

Popescu Tivadar lelkész kizárta a gör. kat. egyházból. Bucurestiből jelentik: A szent szinódus ülése tegnap véget ért. A tanácskozások eredményeképpen Popescu Tivadart, a bucuresti-i Cuibu cu barza nevű parochia vezető lelkészét kizárták az egyházból.

Szántó György.

(Retrospektív képiállítás az aradi Kulturpalotában. — Az akadémiától az expresszionizmusig.)

Mielőtt a képiállításról írnék, pár szóval a kiállító festőt akarom bemutatni. Szántó György ott kezdte, ahol a festők valamilyen: az akadémián. A tradíciós szabályos görbék, a precíz ábrázolás, a fotográfiaszerűség szük kálodájából kiszabadulva, egymásután eljut a naturalizmusig, majd az impresszionizmusig, innen tovább a neoimpresszionizmusig, végül megáll az expresszionizmusnál, mint egy pálya végállomásánál, bár nem kimondottan expresszionista, ahol a tartalom megkivánja, kubista is. Szántó György huszonkilenc éves korában jutott el ide és hogy ez az eljutás nem fiatalosan forradalmi, vagy divatos valami, elég megemlíteni, hogy Kernstock Károly, Fényes Adolf és Vaszary, a három nagy magyar mester, már pályájuk alkonyán jutottak el az akadémiuságtól az elvonatkoztatott, a megfátásos művészethez. Még valamit: Szántó György ma már nem fest, mert a háboru elrökölt a szemét. Nem siránkozik, nem kárhoztat senkit. Izzig-vérig művész és most művészeti könyveken dolgozik. Gondolkodó produktív agyának megkegyelmezett a háboru.

Ez a Szántó György most

Joffe orosz népbiztos Bécsben megőrült.

Bécsből táviratozzák: Joffe orosz népbiztos ma itt egy idegszatoriumban megőrült. Joffe a román—orosz tárgyalásokra utazott Bécsbe, amelyet Kresztinszky helyett neki kellett volna vezetni, de megbízatásának már nem tohetett eleget, mert idegrohamokat kapott és szanatoriumba kellett vonulnia.

Bécs legkitünőbb orvostanárai foglalkoztak a nagybeteg orosz szovjetdelegátussal és egyöntetűen megállapították, hogy ideggyulladás van. Joffe a szovjetdiplomácia egyik legképzettebb tagja volt és nemzetközi tárgyalásokon rendszerint ő képviselte a szovjetet.

Véres uccal harc Monasztirban

Rablóbanda és csendőrök gépfegyveres összeütközése.

Belgrádból jelentik: Monasztir, jelenleg Bitolj (Bitolia) Dél-szerbiának ez a sok megpróbáltatáson keresztül ment városa április elsején ismét rendkívüli események színhelyévé vált, amelyeknek több emberélet esett áldozatul.

Még hétfőn délután jelentették a hatóságoknak, hogy a környező erdős vidék sikk rablóbandája közül egy behatolt magába a városba és az Arnautska Mala városrészben az Izvorska-ucca egy házában elcséncolták magukat. A hatóságok erős csendőri és rendőri készenléttel körülvették a házat és megadásra szólították fel a rablókat. *A rablók tüzeléssel válaszoltak, mire valóságos ostrom alá kellett venni az erős kütfallal körülvett házat.*

Mig a kért erősítés megérkezett, a csendőrök csak azt igyekeztek megakadályozni, hogy a rablók el ne menekülhessenek, majd később magát a házat vették tűz alá. Az uccai harc nagy pánikot keltett a városban, különösen, mert olyan hírek terjedtek el, hogy egy 150 tagu jól felfegyver-

zett rablóbanda az egész várost ki akarja rabolni. A környék házaikat lakók eltoriaszolták és időnkint kimerészkedő futárokkal tudakozták a harc állása felől. A hírek szerencsére tulzottak voltak, összesen öt rablóról volt szó, akik Ljuman Jacse és fivére Ramadan vezetése alatt a szomszédos Osztrica községből ereszkedtek le a városba, ahol a külvárosi házakat kezdték fosztogatni.

Rövidesen megérkezett a helyszínre a főispán, valamint a katonai és csendőrhatalóságok vezetői. Több órás tüzharc után, amelyben kívül bombákat és gépfegyvereket is használtak, a harc egy kis szünetében, a rablók szavában bizva, Rajevics Bogdan gyalogsági kapitány és Antonjevics Dusan rendőrkapitány egy csendőrmester kíséretében behatoltak a házba, hogy letartóztassák a megadásra jelentkező rablókat. Ezek azonban géppuska tüllel mindhármukat megölték. Erre a szemközt levő ház ablakából egy banktisztviselő Resics a Narodna Banka öt-

tári fiókjának főnöke revolverrel egy rablót megölt, kettőt megsebesített. Az egyik sebesült rabló viszont *dum-dum löveggel a banktisztviselőt tette harcképtelenné.*

A rablók továbbra is elszánt ellenállást fejtettek ki és több csendőrt megsebesítettek. Csak hajnali 3 óra körül sikerült a harcot befejezni. A csendőrség bombát vetett a házba, amely kigyúladt és teljesen leégett.

Bayros márki halála.

A világhírű rajzoló Bécsben elhunyt.

Bécsből jelentik: A képzőművészetnek nagy gyásza van. Bayros márki, a világhírű rajzolóművész és könyvillusztrátor ma itt agyhémenulásban 55 éves korában hirtelen elhunyt. Bayros Ferenc márki Zágrábban született egy ide származott ősi francia családból és a múlt század vége felé tűnt fel mint rajzolóművész.

A leheletfinom Bayros-vonala fogalomává váltak és művészetével egyedül állt a rajzolóművészek között. Sokat élt Londonban és Párisban és több világhírű munkát illusztrált az ő sajátosan érdekes finom rajzaival. Tizenöt évvel ezelőtt Budapesten a Szent György-céh kiállítását rendezett műveiből, amit a rendőrség annak idején betiltott, mert a kiállítás anyagában sok erotikus rajz volt. Akkoriban a sajtó sokat foglalkozott a kiváló művésszel. Rézmetiszetei és rajzai az utóbbi időkben már magas áron keltek el. Bayros tehetségét ugyyszólván az egész világ elismerte és korá legnevesebb rajzolójának tartották.

megmaradt műveiből kiállítását rendez a Kulturpalotában, negyvennégy olajképet és százöt rajzot állít ki. Retrospektív kiállításnak nevezik a tárlatot, mert bemutatja fejlődésének útját. Meg akarja mutatni, hogyan indult el, hová érkezett. És az embernek igazán nem lehet más szava a képek előtt mint megállapítani: *ez az ember tud. Sokat tud.*

Régebbi képeinél azonnal szembeötlő a bámulatos rajzkészség. Játszi könnyedséggel odavetett nagyszerű vonalak, amelyek mind élnek. Pompázó, diadalmas színek harmonikus összhangban a vonalakkal. És merész fantázia, mindenütt csak fantázia. Figurális festő, aki nem erőszakolja a természet szépségeit: embereket, alakokat, alakokat vonultat fel a vászonra és a rajzlapra. Legértékesebb ezek közül a Csend, egy nagyméretű vászon — hegyfokon ülő robusztus férfi-akt, bearanyozva a kelő nap első sugaraival. Ismertetés, kommentár fölösleges ehhez a képhez. Megállítja, megfogja a nézőt a monumentális, az Örök Erő ilyen ujszerű ábrázolása. Másik értékes festmény a *Fiú a lován*, amely loversenyjelenetet rögzít meg. A célnál vannak a lovak, a lovasok korbácsolják az erőlködő állatokat, de a tankadressesz zsokek nyomában ott vágat a nagy kaszás is. Ez a kép az örök mementó erős szimbolu-

ma. Merészen szép kombináció a *Peer Gynt* is. Ibsen szilajvértü vándora nyargal hegyeken, völgyekben erdőkön át. Itt már eltér az impresszionizmustól és közeledik a belső élmények kifejezéséhez. Régebbi rajzai közül felfogásbarm kiemelkedő a *Scherzo szép eszmei tartalmával, a Carneval*, a nagy nyugtalanság élenk érzékeltetése és a *Comedia della arte*, a mely szimbolumban mutatja az élet örökös buffokomédiája fölött gitározó óriási csontarcu kaszást. Többi rajzai is mind művészek, különösen szépek eredeti könyvillusztrációi és *Peer Gynt* rajzai.

Az expresszionista Szántó György már más ember. Belenyúl a mitológiába, a Krisztus-legendába, ezekből vesz témákat, — merész, új, bár egyes helyen már tulzásokba megy. Mit is akar az expresszionizmus? — Mig az impresszionizmusban a festő készen fogadja a külsőségeknek rá gyakorolt hatását és úgy rögzíti is azt meg, ahogy kapja, addig az expresszionista a saját belső egyémségének kihatását állítja szembe a természet jelenségeivel. Az impresszionizmus a mozgások pillanatnyi fázisait rögzíti meg az erre legalkalmasabb technikával, az expresszionista ezzel szemben a mozgást, mint örök változást fogja fel és nem egyes fázisokat, hanem a kozmosz erőinek állandó örök mozgását akarja érzékelte-

ni. Szántó György erre törekszik és ez a művészi akarási nem megmosolyogni való, mert annak idején megmosolyogták Manet-t, sőt Szinnyei Mersét is, ma pedig mindketten a halhatatlanok között vannak. Ma már ennek a művészi iránynak irodalma van és több elismert, világhírű kultiválója.

Expresszionista képek közül értékes és szép alkotás a *Feltámadás*, amelynél csak meg kell figyelnit a fokozatos átmenetet az alakok teljes nyugalmi állapotából egészen az extázisszerű mozgásig hogy az embert bámulatba ejtse a kompozíció és elgondolás merészsége. Legmesteribb képe a *Polyphepos*. Itt megrázó erővel érzékelteti a félszemű mitológiai óriást, amint sziklákat hajlgát a tengeri hajósokra, akik gunyolni merészelik őt. Ez előtt a kép előtt még ennek az új iránynak az el-lensége is meg kell, hogy álljon. *Öröm* című hatalmas méretű vászon tulajdonképpen Beethoven IX. szimfóniája megfestve. (Hellen ifjak vágatnak naphól-napha...) Lehet, hogy talán ennél a képnél a művész nagyon is elragadtatta magát, de hogy a gondolat ujszerű, az elvitázhatalan. Előszeregettel foglalkozik a Krisztus-legendával, ami, miként minden művészeknek, úgy neki is végző konkluziója. — Ugyyszólván a nagy tragédia minden fázisát megörökíti és mig a *Gallilei tavon* ci-

Elfogták a budapesti gyilkost.

(Oreskovics Bogumilné bevallotta bűnét.)

Budapestről jelentik: A rendkívül szigorú rendőrségi nyomozásnak ma megvolt az eredménye. Egy detektívcsoporthoz a Szent Lukács-túrdőben megtalálta a gyilkos Oreskovics Bogumilnét. A gyilkos elsápadt, amikor a bejövő detektíveket meglátta, de azután ellenkezés nélkül követte őket a főkapitányságra. Itt nyomban megkezdtek kihallgatását. Oreskovicsné kihallgatása alatt zavarosan viselkedett és amikor azt kérdezték tőle, hogy miért gyilkolta meg Raffenbergert Irmát, felkiáltott:

— Kényszer alatt cselekedtem!

Majd rá egy pillanatra megcáfolta újabb felkiáltással:

— Nem mondtam semmit! — sikoltotta. — Ismeretlen ember gyilkolta meg!

Kihallgatta a rendőrség Oreskovicsné fiát, Kornélt is, akinek anyja Váci-uccai lakása kulcsát küldötte a gyilkosság elkövetése után egy héttel, hogy menjem el a lakásba és nézze meg, mi történt a Kurtizánnal. Oreskovics Kornél elmondta, hogy az az élénk zöld színű sál, amelyet letartóztatásakor anyjánál találtak, a meggyilkolt nő tulajdona volt. Oreskovicsné ismertetett levele alapján megállapítható, hogy Ferber nevű üzlettársa is tudott a gyilkosságról.

Budapestről jelentik: Az elfogott Oreskovicsné ma bevallotta,

mű rajz, amely a végtelen szeretet és alázatosság lehetőségig leegyszerűsített kifejezése, addig az *Ego sum via, veritas et vita* (Én vagyok az út, az élet és igazság) című festmény tervezet az Istenember gigászi nagyságát jelzi a formák abszolút merevségében. Artisztikusan szép a *Salome tánca* is, amely egész művészi tevékenységének utmutatója. Jóhánán levágott fejéből szétárad az eszme, mint nagy akkumulátorból a rejtett erő és holtan is széttöri a Tetrarcha hatalmát és nő örök varázsát. Egy nagyszerű szimbóluma a művészi hitvallásnak, hogy az eszme áttör minden kozmikus erőn. Katasztrófája előtt festett, tehát legutolsó képe az *Életöröm*, amely egy mindent átölelő nagy gesztusban érzékelteti az élet nagy szeretetét.

Felsorolni minden képét nem lehet, de nem is célok ez. Csak valahogy rá szerettem volna mutatni arra, hogy az unalomig elcsépelet virágcsendéleteken, egyhangú tájképváltozásokon és szépen ki csinosított, édeskés interriörökön, meg a mosolygó női fejeken túl van még egy komoly művészet is. Szántó György nem a tömegszelést kielégítő festő, nem vadászik olcsó elismerésre. A komoly, gondolkodó emberek elé viszi műveit és azok, akik a hangos vásári reklámmal nem tévesztik össze a művészettel, meg is fogják őt érteni.

Károly Sándor.

hogy ő gyilkolta meg unokanővérét egyik albérloje borotvájával. Az elrablott ékszereket hat és fél millióért értékesítette, de a pénzjórészét az uccán elszórta félelmében. A gyilkosságról egyik üzlet-

társa, Ferber János is tudott, akivel a gyilkosság után egy éjszakát egy szállodában töltött. A rendőrségnek az a véleménye, hogy a férfi segítettársa volt a nőnek a gyilkosság elkövetésében.

Haynau londoni kalandja.

(Megverték a sörgyári munkások.)

(Newyorki levél.) Alattam vörös téglaházak tengere, kicsik, na gyok, az ablakokkal szembe néző uccasarkon egy, ujságárus most teríti ki óriási papirlepedőit, lent hosszú sorban gurulnak az automobilok, hármassal a villamos lassan dőcög, automatikusan nyíló, záruló ajtajai az állomásokon kinyílnak, bezárulnak, lépcsőjén senki se lóg, nincs jegyprobléma, a felszálló utas bedobja öt centjét egy ládikába, a kaland megkezdi a számláló készüléket, amely csengetéssel jelzi az új utast, nem szállnak fel nagyhasú ellenőrök, hogy bent a kocsiiban meggátolják a forgalmat, egy kocsiiban nincs két-három jegykezelő és a villamos mégis jár, fellát szanak hozzá a kirakatok narancs-, banan-, ananászkinccsel, valahol a hatodik sarkon egy huszomjocemeletes kövel kerekezett üvegablakok monstruózus skatulyája zárja el a kilátást, mellette jobbra a Metropolitan Opera fiátsó traktusának kietlen téglafalai mirednek az ég felé... fent ülők a hotelszobában, a tizenegyedik emeleten és nézem Newyorkot.

Ködös, esős reggelen érkezünk meg a felhőkarcolók ismert konturu tömege szinte egybeolvad a köddel. A Hudsonon éppen akkor indul délre hadgyakorlatot játszó a Panama flotta, az Idato zenekara harsogva játszik: „We may be gone for a long, long time...”, az Egyesült Államok óriási tengeri hatalma ott ringott a vízzen. Körülötte kis hajócskák, a dockokban a hatalmas Cimarok, White Starok s mi lassan kikötünk a hobokeni parton.

Különös füzet.

Otthon, a hotelben kicsomagolom podgyászom s egy kis füzet akad a kezembe. Mr. Perkins, a londoni Barclay & Perkins-cég egyik tagja adta nekem a hajón, hogy nézegessem.

Nézegetem. Különös egy füzet. The anchor magazine címe és a Barclay Perkins & Co. Ltd. londoni híres sörgyár adja ki azok hasznára és mulattatására, akik a céggel jó barátságban vannak. Ez a karácsonyi szám s meg tudjuk belőle, hogy 3000 példányban jelenik meg, amolyan házi lap, de mégis egy nagy cégnek a kulturája nyilatkozik meg benne.

Az utolsó oldalon és a fedőlap belső borítékán egy cikk és egy kép ülök a szemembe. „Marsall Haynau” jól ismert neve feketelik a papíron s a borítékpon az ismert történet korabeli képének a másolata, hogy Haynau tábornagyot hogy verik meg a londoni sö-

„The last living eye — witness”, — az esemény utolsó élő

szemtanuja, Mr. W. Gilliam, a sörgyár 97 éves nyugdíjas alkalmazottja mondja el, hogy 1850 szeptember 4-én mi történt a sörgyár udvarán.

Haynaut megtámadták a munkások.

Miután közvetve a magyar történelmet is érdeklő a kis cikk, szó szerint lefordítom.

„A Barclay & Perkins sörfőzőjének egyik legemlékezetesebb látogatója, akit a gyár munkásai egészen röviden és minden habozás nélkül elintéztek, Haynau tábornagy volt. Ez sok év előtt történt s a végzet a tábornokot azért érte el, mert a csaposok és sörfőzők megtudták, hogy Haynau milyen visszatartóan viselkedett a lengyel és magyar asszonyokkal szemben.

1850 szeptember 4-én látogatta meg Barclay sörfőzdéjét s rendes szokás szerint megérkeztekor névet a vendégkönyvbe írta be. Két perc sem telt még el s máris szájáról szájjra szállt az épületben, hogy a magyar nők hirhedt megkorbácsolója van itt. Éppen a nagy hordót nézte, amikor egy csoport szifkozódó férfi körülvette s han-

gos kifejezését adta ellenséges érteletének. A tábornagy látván a veszedelmet, amelyet jelentete fel idézett, vissza akart vonulni, de ez nem sikerült neki anélkül, hogy a kocsisok, sörfőzők és csaposok kézzelfogható jelét ne adták volna érzéseiknek. Amikor az istálló alatti inalt el, egy köteg szalmát dobta felülre a fejére, kalapját ráhúzták a szemére, ruháját a háta közepén felhasították, s hatalmas szakállánál és bajuszánál fogva vonszolták tovább. A kocsisok és a Borough Marketről beözönlő munkások ostorokkal csapdostak feléje s zajongva verték:

— Le az osztrák mészárosal... Ne kiméjétek!... (Down with the Austrian butcher! Give it him!)

Menekülés rendőri fedezet alatt.

Két kísérője és ő védekezni igyekezett a munkások támadása előtt, de nem sikerült, mert a tömeg mintegy 350 főre növekedett már. A Bankside oldalon szabadult végre el s a George kocsiába menekült, de a tömeg nyomom követte. Néhány szobát átkutatnak, de sehol se lették, míg végre egy nagy személtárába kukcsolva rábukkantak. Ekkorra már a rendőrséget is értesítették a kalandról, szétoszlatták a sokaságot s a tábornagyot egy hátsó kapun egy ott veszteglő rendőrcsónakba segítették, amely a Waterloo Bridge-hez evezett vele s így érkezett rendőri fedezet alatt szállására, a Morley's Hotelbe.

Pásztor Árpád.

Uzsora miatt vád alá helyezték Váró Zoltán dr. aradi ügyvédet.

— Az aradi törvényszék vádtanácsának döntése. —

(Saját tudósítónktól.) Beregszászy Lajos aradi szücsmester és felesége — mint jelentettük — bünvádi feljelentést tett dr. Váró Zoltán aradi ügyvéd ellen az aradi törvényszéken, *uzsora, okirathamítás és lopás címen*. A vizsgálatot a feljelentés alapján megindították Váró Zoltán ellen, akinek büntügyében az aradi királyi ügyészség vádiratot is készített. A vádirat ellen Váró Zoltán kifogást nyújtott be az aradi törvényszék vádtanácsához, amely zárt ülésben ma tárgyalta az ügyet. A vádtanács tagjai dr. Moldován Szilviusz törvényszéki elnök és Nyékhegyi Lóthár kuriai bíró vol-

tak. A vádhatóság képviselőjében Pausesti Miklós királyi ügyész, dr. Váró Zoltán képviselőjében pedig dr. Avramescu Vazul volt jelen.

A vádtanács dr. Váró Zoltánt Beregszászy Lajos és felesége ellen elkövetett *uzsora címén vád alá helyezte*.

A feljelentésben foglalt magánokirathamítás és lopás a lefolytatott vizsgálat folyamán nem lett bizonyítékokkal alátámasztva és így a vádtanács a magánokirathamítás és a lopás vádját nem tartotta fenn Váró Zoltán dr. ellen.

Elhelyezett gyógyszerár

(Az aradi közkórház gyógyszerárának új helye.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi közkórházhoz a napokban új rendelkezés érkezett, melynek értelmében a közkórházban levő gyógyszerárát a volt Szabadkőműves páholyba helyezik át. Ezzel kapcsolatban olyan hírek terjedtek el, hogy a kórházi ápolást gyógyszerár hiányában akadályok fenyegetik. A közkórház munkatársa felkereste dr. Gróza Pétert a kórház igazgató főorvosát és felvilágosítást kért a rendelkezést illetően. Az igazgató a következőket mondotta:

—A rendelkezést én is teljes

mértékben helyeslem, mert a kórháznak csak hasznára van az elhelyezés.

Ugy volt eleinte, hogy a központi gyógyszerárát a kórházba helyezik, de erre nem volt elég helyünk. A gyógyszerár elhelyezése után rendeletet adok ki, hogy minden osztály a legszükségesebb gyógyszerket raktáron tartsa és így sürgős injekció vagy első segély esetén nem jöhetünk zavarba. Ami a többi gyógyszerrel illeti, azt a központi gyógyszerár délelőtt 11—12-ig és délután 5—6-ig elkészíti és kiadja. Tehát semmi hátrány a betegeknek nem származik, viszont a kórház helye gyarapodik. A szegényebb betegek, kiknek a pénztár ir elő gyógyszer,

ott szintén megkaphatják. A központi gyógyszerteráiban négy okleveles gyógyszerész működik egy

gyógyszerész főnök felügyelete alatt, tehát a gyógyszerek is hamarabb elkészülnek.

Hétszáz ezer lejt sikkasztottak a Schenker cégtől.

(Magyarország felé szökött a sikkasztó tisztviselő.)

(Saját tudósítónkól.) Schenker és Társa szállító-cég temesvári fiókját súlyos károsodás érte. Ma jöttek rá, hogy a fiók egyik fő tisztviselője időnként 700.000 lejt sikkasztott el. A sikkasztó *Sebestyén Gusztáv* 34 éves, nős tisztviselő, akinek egy tizenkét éves gyermeke is van. Három év óta állott a cég szolgálatában és ugyancsak jött Magyarországról. *Sebestyén* két hónappal ezelőtt elhagyta a feleségét, aki a Gyárvaros egyik kis utcájában nyomorgott gyermekével. A lelkétien férj még beteg gyermekének orvosi számláját sem akarta kifizetni. Ellenben összeállt egy ügyvéd iródistakísasszonyával és

ezenkívül is állandóan öt-hat szertőt tartott. Pincérművelés és artistanókkal mulatott, gőgösen viselkedett és volt huszárfőhadnagy nak adta ki magát. *Sebestyén* költségei nem tünt fel a cégnek, mert szép jövedelme volt és azt is állította, hogy Budapestről rokonaitól kap támogatást. Ezzel szemben az igazság az, hogy a rokonai már régebben megszaktak vele minden összeköttetést és költségekre a sikkasztott összegből telt. A cég ma jelentette fel dr. *Welsz Artur* ügyvéd útján a hirtelen tisztviselőt, akiről a vizsgálat már megállapította annyit, hogy kedden lépte át a határt *Curticinál* és Magyarországra szökött.

Irodalom, művészet

Gellinek Lotte hangversenye.

(Növendék-koncert az aradi Kulturpalotában.)

Komoly ének-kultúrát teremteni egy aránylag olyan kis városban, mint Arad, súlyos feladat. Fáradságos munkával, törekvő energiával és sok hozzáértéssel valóságosan új énekes-generációt nevel fel ebben a városban *Gellinek Lotte*, akinek énektanítási képességeit és tudását a legkülönb szakemberek elismerték. — Tegnap este tanítványainak egész sorát vonította fel az aradi Kulturpalota színpadán, hogy beszámoljanak a közönség előtt, a legnagyobb kritikusként haladásukról. Néhány igen értékes hangot hallottunk és a szereplők mindannyian megegyeztek abban, hogy látszott rajtuk a gondos előkészítés munkája. Voltak, akik lámpalázzal küzdöttek, de ezt a betegséget a gyakori nyilvánosság előtt való szereplés fogja csak véglegesen eltüntetni. A Mignon egy jelenetében *Hehs Magda* a címszerepben és *Heller Rezső* Lothario szerepében mutatták be jelentős énektudásukat és még továbbfejlesztésre mindig alkalmas hangjukat. A „Kamélias hölgy” egy jelenetében *Janka Ely* és *Strasser Hermy* követtek el mindent a siker érdekében, azonban a Kulturpalota színpada nem alkalmas a prózai színjátszásra. Ez volt az oka a nagyobb külső siker elmaradásának. A „Paraszibecsület” egy jelenetében *Hachla Irma* csillogtatta kellemesen szép szopránját. *Strasser Hermy* Lola szerepében nagyszerű játékbéli készséggel és egy fél évi tanítás alatt meglepően fejlődött hanggal aratott sikert. *Dávid Edith* altja *Lucia* szerepében érvényesült kiválóan. Majd az „Álarcosbál” *Ulricájának* egy jelenetét énekelte *Dávid Edith* mindenkor finom frazirozással. Hatalmas és baritonális mélységű altja betöltötte a termet. Megjelenése és szépen kulturált éneke megérdemelten nagy tapsot váltott ki. A *Toscát* *Molnár Lászlóné* énekelte erővel és átérzéssel. Nagyszerű szopránja a zenéi kulturáltság magas fokát érte

el eddig is. A *Troubadour*-ban *Borel Auróra* asszony keltett kellemes meglepetést. Gyönyörű és kellemes hang, amellyel kitűnően bánt és ezzel elsőrendű játék párosul. A jelenet után hosszan felzúgó taps az ő csodálatosan szép teljesítményét ünnepelte. *Janka Ely* *Leonore* szerepét és *Heller Rezső* *Luna* grófit énekelte szépen. „Az elsüllyedt harangok” című *Hauptmann* dráma egy jelenetében *Strasser Hermy* adott ismét bizonyosságot arról, hogy creiben színészszerűen létezik. Mozgása, beszéde, játéka tökéletesen kifejezésre juttatták *Hauptmann* gondolatainak minden szépségét. A „Bolygó hollandi”-ban *Hehs Magda* gyönyörködtetett már sokszor méltótt értékes és kellemes hangjával. Hangjának kulturáltsága a legmehezebb feladatok megoldására is alkalmassá teszi. A hollandi szerepében *Heller Rezső* kitűnő baritonja érvényesült és fejlődésnek újabb állomásáról adott élvezetes képet. Az estély utolsó számaként *Gellinek Lotte*, a kitűnő tanárnő énekelte *Mamon* partiját. A hangja tiszta és friss, könnyen győzi le a nehézségeket és csodálatosan adta vissza *Massenet* zenéjének minden szépségét. A tanárnő énektudása kritikán felül áll. Az estélyen közreműködött. *Tihanyi Zoltán* tenorista kellemesen szép és kulturált hangjával, rokonszenves megjelenésével hódította meg a közönséget. *Darvas Ernő*, *Ladislav József*, *Sereghy Andor* hivatalos színművészek működtek még közre az estély sikerének érdekében. *Gellert Pál* művészettel kísérte zongorán az operarészleteket. A hangversenyen volt sok kihívás és ünneplés, amelyből igen sok jutott a kiváló énektanárnőnek. (b. i.)

* Az aradi városi színház folyó hó 5-én, szombaton megnyitja *Bulandra* *bucurestii* drámai színtársulatával. Három napon át játszik. Április hó 5-én, szombaton: *Maria Stuart*. Dráma 5 felvonásban, 1 képlet. *F. Schillertől*. Április 6-án, vasárnap: *Othello*. Dráma 5 felvonásban. *Shakespeare-től*. Április 7-én, hétfőn: *Tarina*, 3 felvonásban. *M. Lengyeltől*. Az előadások kezdete este 8 órakor.

* Az aradi színházi műsor. Kedd: *Mintha álom volna*, Operett bemutat. (B.) Szerda: *Mintha álom volna*. (C.) Csütörtök: *Mintha álom volna*. (A.) Péntek: *Mintha álom volna*. (B.) Szombat: *Mintha álom volna*. (C.) Vasárnap d. u.: *Hattyulovag*. Este: *Mintha álom volna*. (A.)

* Román színtársulat szereplése *Timiscara-Temesváron*. Három estén vendégszerepeltek a timisoarai színházban *Bulandra Toni*, a felesége és *Sturdza Mária* klasszikus színművekben. Az estéken a közönség zsúfolásig megtöltötte a színháztermet és lelkesen ünnepelte a kitűnő *bucurestii* művészeket. Különösen nagy sikere volt a *Stuart Mária* előadásnak, míg az „*Othello*”-ban *Bulandra Toni* nem volt méltó előző esti alakításához. Az ünneplés nemcsak neki, hanem feleségének, *Sturdza Mária*nak és a kitűnő együttesnek is szólt.

* Elkészült az aradi színház renovalása. A tüzeset következtében megrongált aradi színpadot teljesen helyreállították és szombaton este már román színtársulat vendégszerepel a színházban. Róna színigazgató kedden nyitja meg újra a színt, a város magyar színtársulata *premierrel* kezdi meg működését. Az első este a „*Hazudik a muzikaszó*” szerzőinek „*Mintha álom volna*” című operett-ujdonságát mutatják be. Az ujdonság iránt a közönség legszívesebben régeiben nagy érdeklődés nyilvánul meg, a pénztárnyitás első napja óta elővételben igyekszik mindenki helvet biztosítani maga számára a „*Mintha álom volna*” előadásaira. A hat estére kitűzött ujdonságot tehát minden valószínűség szerint állandó zsúfoltság előtt játszik, ami csak igazi nagy slágerekkel szokott megtörténni. Az új operettet pazar kiállításban mutatják be az operett együttes legkiválóbb erői.

* *Fetter Irén* aria- és dalszólóval ma este fél 9 órakor Aradon, a *Fehér Kereszt* nagytermében. Jegyek *Scherhag* cégnél és este a pénztárnál váltakozó.

Uj táncok.

(Samba lesz a divatos tánc.)

Brüsszelből jelentik: A világ legjobb táncmesterei minden esztendőben össze szoktak jönni, hogy az új táncok bevezetéséről döntsenek. — Most *Brüsszelben* volt tánc-kongresszus. *Regnier* *kisasszony*, a *brüsszeli* opera tánc mestere, egyszerre négy új szerzeményt táncolta el partnerével, a *Mazourec*, *Cariatis* *Ariette* és *Francesa* című táncokat. A zsüri mind a négy táncot visszautasította, mert népszerűsítésre nem tartotta alkalmasnak. *Valentin* tanár a *Friscot* mutatta be. A tizenhét tagú zsüri három táncot fogadott el a jövő szezonra. Mind a háromnak *Lucien Piaux* francia táncmester a szerzője, aki már 1922-ben készen volt a három új táncra, de a kongresszus csak idén látta elérkezettnek az időt arra, hogy az új figurákat népszerűsíteni lehessen. A három új tánc, amelyekkel a parketten és a téli bálokon sürin fogunk találkozni, az *El Nigrito*, a *Samba* és a *Riviera*. Legnépszerűbb valószínűleg a *Samba* lesz, amelynek főjellegzetessége az, hogy lépése a *Java*-lépés ellentéte. Egyre két kis lépés, kettőre egy nagy lépés hat kis csuszó lépés többre.

hirtelen fordulást és hat kis csuszó lépés balra újabb hirtelen fordulattal, ez a legújabb tánc, a divatos *Samba*.

Fetter Irén.

(Szombaton hangversenyt tart Aradon.)

A legkitűnőbb hangversenyekenek egyikének, *Fetter Irén*nek több mint két esztendeje nem gyönyörködhettünk ragyogóra csiszolt művészetében. Arad, Timisoara, Lugoj és Magyarország jelentősebb városai voltak állomásai a két esztendő hangverseny-körútjának és ez idő alatt mindenütt lelkes elismeréssel ünnepezték a kitűnő művésznőt. *Fetter Irén* szombaton Aradon, a *Fehér Kereszt* nagytermében tesz tanúságot művészetének mindjobban kristályosodásáról és ezen az estélen Aradon még eddig nem hallott dalokat is fog énekelni. A kiváló érzékeléssel összeválogatott műsoron klasszikus és modern dalok szerepelnek. *Bachmaninoff*, *D'Albert* *Brediceanu*, *Lavotta* és *Blech Leo* dalait adja elő. A műsor érdekességét növeli az a körülmény, hogy *Blech Leo* gyermek dalából is előad. Jegyek *Scherhag* nál kaphatók.

Perzsia Mussolinija.

(Aki a sahtot detronizálta.)

(*Teheránt levelezőnkől*.) A napokban híre járt annak, hogy a perzsa saht detronizálták és *Riza kánt* választották meg régensnek. A detronizált *Ahmed* sáhról Európában csak annyit tudtak, hogy a lehető legkievesebbet időzött *Teheránban* és az év legnagyobb részét *Nizzában* vagy *Párisban* töltötte. Az új régens eddig Európában egyáltalában nem ismerték. Pedig *Riza kánt* joggal lehetne *Perzsia Mussolinijának* vagy *Kemál bá* sájának nevezni.

A detronizált saht 1899-ben szülött és jelenleg huszonöt éves fia telenbar. Még mint gyermek lépett 1909-ben a trónra, miután elődje *Mohammed Alit* detronizálták. Elődje uralkodásának utolsó éve alatt állandó erős harc volt a parlament és az abszolút uralkodóház között. A saht végül mégis legyőzték és utódiául tíz éves *Ahmed* fiát jelölték, aki most ugyanarra a sorsra jutott. *Perzsia* ban akkor két, illetőleg három érdekszféra volt. Az angol, az orosz és a francia. A kis *Ahmedet* *Párisba* küldték nevelés végett, ami a franciák győzelmét jelentette, mert *Ahmed* trónra lépés után minden esetben a franciákat pártolta. A perzsa tisztakat franciák képezték ki és az ipari és gazdasági koncessziókat francia bankárok kapták. Amikor Oroszország megszünt nagyhatalommá lenni, az angolok *Perzsiát* is angol protektus alá akarták helyezni, de a bolsevisták megghusították ezt a rörekvést. Minden perzsa mozgalmat támogattak, hogy az angolok hatalmát gyengítsék ezzel. A parlament elhatározta, hogy az európai nagyhatalmak befolyását lehetőleg gyengíteni fogja és először *Ahmedet* detronizálta. Ez volt a perzsa nacionalisták első győzelme.

Az új régens *Riza* 1909-ben lépett először *Perzsia* politikai életébe. Tíz éven keresztül az orosz hadseregben ezredesi tisztelet foglalt el és 1919-ben érkezett vissza

Perzsiába. Katonai tudása által nagy befolyásra tett szert és a hadsereg magasrangú tisztjeit a hadsereg nemzeti alapra való reorganizálására nyerte meg. 1921-ben hadügyminiszter lett és első tette az volt, hogy a külföldi tiszteket eltávolította a hadseregből. Az angolokat arra bírta, hogy a kikötő városokat elhagyják és a petroleum koncessziókat amerikai

Kapitánistáknak adta, akik politikai terveit elősegítették. Kavan és Sattanah miniszterelnököket, akik a detronizált sah hívei és minden nacionalista mozgalom elleneségei voltak, ártalmatlanná tette és 1922-ben már az ország diktátora volt. Ahmed detronizálása Riza kán munkája volt, aki köztársaságot akar és mindenben Kemal basa nyomdokaiba lép.

A spanyol követ visszahívását várják.

(Duca külügyminiszter erélyes válasza.)

Bucurestiből jelentik: A Dimineața értesítése szerint Duca külügyminiszterrel szóbelileg közölte a bucuresti spanyol követ, hogy kormánya kéri a királylátogatás elhalasztását.

Duca külügyminiszter a spanyol követnek a következő választ adta:

A román kormány erre a ké-

résre csak egy választ adhat. A látogatás nem fog megtörténni.

A Dimineața, hogy diplomáciai körök szerint a külügyminiszter válasza meglehetősen drasztikus volt és annak csak egy következménye lehet, hogy a bucuresti spanyol követet visszahívja kormánya.

Orth János legendájának legújabb fejezete.

Állítólag Newyorkban most halt meg. — Különös feltevések egy haláleset körül.)

Berlinből táviratozzák: A Berliner Tageblattnak jelentik Newyorkból, hogy az itteni Kolumbus-kórházban néhány nappal ezelőtt meghalt egy idősebb férfi, aki dr. Orlownak nevezte magát és aki hosszabb idő óta mint tudós, visszavonult életet élt Newyorkban. A lap szerint kiderült, hogy ez a dr. Orlow azonos az évtizedekkel ezelőtt eltűnt János Salvátor főherceggel. Egy Fairchild Sarolta nevű asszony azt állítja, hogy hosszú idő óta ismeri Orlow dr.-t és hogy ő volt egyetlen bizalmasa. Kész megesküdni arra, hogy az elhunyt tényleg János Salvátor főherceg volt és azoknak az okmányoknak a beszerzésére is vállalkozik, amelyek állításának abszolút bizonyosságát igazolják. Az esetet még szenzációsabbá teszi, hogy Grace Wingfield kisasszonyt, aki Orlowot betegsége alatt ápolta, most lakásán holtan találták meg. Erről a nőről azt mondják, hogy Orlow halála fölötti bánatában követett el öngyilkosságot. Wingfield kisasszony többek előtt olyan kijelentést tett, hogy Fairchild asszonyt az elhunyt Orlow fölmentette annak az ünnepélyes ígéretének megtartása alól, hogy az évekkel ezelőtt rábizott titkot — János főherceg élettörténetéről — továbbra is megőrizze.

Beszélik, hogy János főherceg hirtelen lemondása főhercegi rangjáról és Amerikába való kivándorlása a mayerlingi tragédiával függ össze. A főherceg Ferenc József királlyal összeszólalkozott, mert nem akart hitelt adni annak a híresztelésnek, hogy Rudolf trónörökös és Vecsera Mária bárónő közösen öngyilkosságot követtek el. Azt állította, hogy mindkettőjüket meggyilkolták, bár ezt a gyilkosságot a tettesek nem előre megfontoltan követték el. Ferenc József és János főherceg között — aki nem akarta az igazságot elhallgatni — heves jelenet játszódott le, amelynek során a főherceg kettétörtte a kardját és a király lábai elé vetette. A főherceg állítólag ezért távozott el hirtelen, rangjáról való lemondása mellett. Ausztriából és költötte maga a hajótöréséről szóló hírt, holott az Egyesült-

Államokban, nagy visszavonultságban töltötte életét.

Más verzió szerint a Kolumbus-kórház halottját John Lownak hívták s szivbajban halt meg. De azt állítják, hogy voltaképpen János Salvátor (Orth János) főhercegről van szó, aki tudvalevően 1889-ben nyomtalanul eltűnt.

Érdekes, hogy az Orth-legenda még mindig tovább bogozódik hívő lelkekben. Egyesek feltételezik, hogy a mostani newyorki halott egy Ott nevű hajdani osztrák ulánushadnagy, aki e század elején megszökött az ezredtől és Kanadában s az Egyesült-Államokban, mint ál-Orth János szélhámoskodott. Körülbelül 1910-ben felbukkant Londonban is, mint Orth János befurakodott a legelőkelőbb angol nemesi társaságokba és ezeket az ismeretéseket értéktelen kanadai részvények forgalomba hozatalára használta fel. Később leleplezték. Állítólag ez a szélhámos ulánushadnagy távozott most el Newyorkban az élők sorából.

Elbocsátások az Astránál

(Nem viszik Bucurestibe az aradi Astra-gyárat.)

(Saját tudósítónktól.) Az erdélyi sajtóban az utóbbi időben gyakran szerepel az aradi Astra-gyár a legkülönfélébb híresztelések formájában. Egyes organumok arról tudósítanak, hogy a gyár vezetőségében nagymérvű változtatások voltak és hogy a gyárat Bucurestibe viszik. Illetékes helyről nyert információ alapján közölhetjük, hogy mindezek a híresztelések minden komoly alapot nélkülöznek és azok a források, amelyekre a cikkek hivatkoznak, csak a fantáziájában léteznek. Az az állítás, mintha a gyárat Bucurestibe vinnék, soha nem is került sehol szóba, mert egy ilyen óriási üzem nem egy könnyen hordozható tárgy. A Banca Romaneascăval való kombináció is légből kapott híresztelés. Mindössze annyi történt, hogy a gyár a rossz közgazdasági viszonyok következtében erre az évre kevesebb megrendelést kapott, mint a múlt évben, ami természetszerűleg maga után vonta

a munkáslétszám megfelelő csökkentését. Ezzel kapcsolatban csökkenteni kellett a tisztviselők létszámát is.

HIREK.

Emelkedik a Maros vizállása.

(Több helyen kiöntött.)

(Saját tudósítónktól.) A Maros vizállása óráról-órára emelkedik. A tegnapi 230 centiméterről Aradon ma 256-ra emelkedett a Maros. Arad környékén a folyó több helyen kilépett a medréből. A volt Dobiaschi-Dörner féle gyújtószinór és robbanószergyár környékét ma délelőttre elöntötte az árvíz. A csálai erdő körül ugyancsak kilépett a Maros a medréből és a bodrogi gát környékét szintén veszedelem fenyegeti. A bodrogi gát ór házától ma délelőtt fél 12-ig alig fél méterre volt a víz és a gátör segítségért folyamodott a városi mérnöki hivatalhoz. A mérnöki hivatal több mentőcsónakot küldött a bodrogi gáthoz, mert a Maros felső folyásától érkezett jelentések ből valószínűnek tartják, hogy a Maros fokozott emelkedése várható, a bodrogi gátór házát ma éjszaka kára teljesen elönti a víz. Lippai jelentés szerint ma reggelre 346 centiméterre emelkedett a Maros. A városi mérnöki hivatal a folyam mérnöki hivatallal együttműködve a legerélyesebb intézkedéseket foganatosította az árvízveszedelem további megakadályozására.

Marosújvárnál a tegnapi 225 centiméterrel szemben 243 centiméterre emelkedett a Maros. Soborsinnál 270-ről 254 centiméterre csökkent. A Körös Ineu Borosjenőnél 340-ről 400 centiméterre emelkedett. Gurahoncnál 300-ról 290 centiméterre csökkent. Ma este tíz óráig ismét tíz centimétert emelkedett a Maros. A délután érkezett jelentés szerint Sajtény és Szentleányfalva határát a Marosvize széles területen elöntötte. A Közlöny munkatársa ma beszélgetést folytatott Vass Barnabás városi márnókkal, aki kijelentette, hogy a lippai nagy vizállás nem jelent veszedelmet Aradra. A Maros áradását a marosújvári és a soborsini vizállás befolyásolja, azonban erről a két helyről kevés emelkedést, illetve apadást jelentettek. A Maros áradása Aradra nem jelenthet komoly veszélyt, mert az aradi védgátak megakadályozzák a Maros kiöntését.

— Kinevezés. Bunghetianu Timisoara-temesvári sziguranca vezérfelügyelő-helyettesét ma királyi dekrétummal vezérfelügyelővé nevezték ki. A vezérfelügyelő továbbra is Timisoarán marad és körletébe fognak tartozni a Bánát, Arad, Hunyad, Gorj és Mehedinți megyék.

— Rózsavölgyi budapesti alpolgármester meghalt. Budapestről táviratozzák: Rózsavölgyi Gyula volt budapesti alpolgármester ma hetvenhárom éves korában meghalt. Rózsavölgyi típusa volt a saját erejükből magas polcra jutott közigazgatási főtisztviselőknél. Mint dijnok lépett a város kötelekébe és szorgalmával és tudásával a kultúránacsossággal vitte fel. Bárczy polgármestersége alatt alpolgármesterré lépett elő és ezt a hivatalát közmegelegedéssel töltötte be. Rendkívül konciliáns és igazságszerető ember volt, aki soha senkit el nem utasított. Halálával Budapestnek egy régi jellegzetes alakja dőlt ki a sorból. A kurzus alatt viz-

szavonult a közéleti tevékenységtől és nyugdíjaztatta magát. Valószínűleg Budapest városa a saját halottjának tekintti és ő is gondoskodik a temetéséről.

— Lopásért fegyházra ítélt festőművész. Budapestről jelentik: Lützenburger festőművészt, aki a müncheni akadémiát végezte és aki Patasinszky Lilinek, a világhírű táncosnőnek a vőlegénye volt, ma lopásért két és fél évi fegyházra ítélték. A festőművészt már egy ízben elítélték három és fél évi fegyházra, mert betörést követett el egy ékszerésznél. Ezt a büntetését ki is töltötte.

— Emberölésért háromévi börtön és életfogytiglani tartásdíj az özvegynek. Neni-Benese községben Maurer János 33 éves gazdálkodó 1921. novemberében Schreiber Istvánnal családi ügyből kifolyólag összeszólaikozott, majd felkapott egy vasvilát és azzal fejbevágtá Schreiber. A megsérült ember sebébe hat hét mulva behalt. A timisoarai törvényszék ma tárgyalta az ügyet és Maurer Jorgulescu ügyvéd védte. A bíróság Maurert három évi börtönre ítélte és kötelezte, hogy Schreiber özvegyét élete fogytáig tartsa el. Maurer az ítéletet megelégedéssel fogadta.

— Megszökött verekedők. Tegnap este Pacurariu János határrendőr Timisoaráról kiment Mehalába, hogy Bartha József néval, a Lipót-ucca egyik házában lakaskibérelésről tárgyaljon. Beszélgetés közben bejöttek Barthanéhoz Kádár Jánosné és Fuchs Márton s úgy megverték a határrendőrt, hogy súlyos sérüléseket szenvedett. A határrendőrt be szállították a Bega-szanatóriumba. A verekedők megszöktek.

— Felhívás adóíztetésre. Az aradi neolog izr. hitközség május hó első napjaiban választást tart. A választói jogosultság egyik előfeltétele, hogy a múlt évi kultusadó tartozás ki legyen egyenlítő. Figyelmeztetjük ennél fogva az érdekelt t. hitközségi tagokat, hogy hátralékaikat f. hó 11-ig a hitközség pénztáránál befizetni el ne mulasszák, mert különben a választók névjegyzékébe felvehetők nem lesznek. Az előjáróság.

— Malin és Clara harisnyák legjobb minőségben csak Bársonynál, Arad.

— Alkalmi vételek arany és briliáns ékszerekben Waldmannál, Piata Avram Iancu (Szabadság-t.) 14

— AAC. old-boys közgyűlés f. hó 5-én, szombaton este 8 órakor Aradon, a Fehér Kereszt kistermében.

— Tízéves találkozó. Aradon 1914. évben az aradi állami főreáliskolában végzett volt osztálytársaimat ezennel felkérem, hogy akkori megállapodásunk szerint a tízéves találkozóinkra vonatkozólag — mely 1924. év pünkösd első napján fog megtartatni — jelenlegi lakcímkémet velem közölni sziveskedjenek. Baráti üdvözléssel Török Árpád, Aradi Ipar- és Népbank.

— Berojten Kerpel könyvtárban — Orvosi hír. Dr. Molnár István, a budapesti poliklinika v. orvosa, bőrgyógyászati és urológiai rendeléseit Aradon, Bulevardul Regina Maria 9. (uj Neuman-ház) megkezdte. Rendel. d. e. fél 9—11; d. u 2—6.

Mi az Orient?

— Az új lakbértörvény által előírt lakbértörvényekről a legkésőbb április 26-ig adhatók be. Kérvényblanketták kizárólag Pichler-nél Arad, Bohus-palotában.

Az új lakbértörvény ismertetése.

Irta: Dr. Székely Aladár ügyvéd.

(VI. közlemény.) Az új lakbértörvény szerint a lakbért esedékesség előtt is meg lehet fizetni. Viszont azoknál a lakbérteti szerződéseknél, amelyeket a törvény meghosszabbított, különösen kell vigyázni a bérfizetési határidő pontos betartására, mert a bérfizetés elmulasztása minden különös felhívás, vagy ítékezés nélkül a bérszerződésből eredő jogoknak elvesztését vonja maga után.

A lakók jövedelmének meghatározásánál az 1923 évi globális adó kivételére alapítván vett jövedelem a döntő, amelyhez azonban bérleti családtagjai globális adó alá eső jövedelmének a fele is hozzá számítandó. Például ha a bérlőnek a globális adó kivételére alapítván vett 1923 évi jövedelme 60 ezer lej volt, ellenben 3 fiának az 1923 évi globális adó alá vont jövedelme 120 ezer lejt tett ki, akkor az utóbbiak jövedelmének a fele is számításba veendő és így a bérlő 60.000.—60.000 azaz 120.000 lej jövedelem után az 1914 évi lakbér ötszörösét lesz köteles fizetni. A bérlőnek és családtagjainak a napi díjai azonban a jövedelemben nem számítanak be. Az albérletekre vonatkozó szabályok lényegileg megegyeznek az 1923 évi lakbértörvény ide vágó rendelkezéseivel.

Az új albérletbe adás csak a tulajdonos beleegyezésével történhetik. Az a lakó, aki ennélküli ad ki otthon albérletbe valamely lakást, vagy lakrészt, az elveszti az új törvény kedvezményeit. A butorozatlanul albérletbe adott helyiségek egész albérletti összege a tulajdonost illeti meg s ezen albérlet ezentúl nem a főbérlettel, hanem a tulajdonossal fognak szerződéses viszonyban állni. Természetes, hogy ily esetben főbérlet az 1914 évi béreknél leszállítását igényelheti olyan összegre, amennyi az 1914 évi bérből neki megmaradt helyiségekre esik, s ezen megmaradt összeget kell a főbérlet jövedelméhez képest négyvel, ötvel, stb. megszorozni.

A butorozva kiadott helyiségekért fizetett albérletti összegek fele a tulajdonost illeti. Ha a főbérlet és albérlet eltitkolják az albérletti összeget, vagy az albérletti viszonyt eltitkolva rokonságot szimulálnak, úgy mindkettő elvesztik az új törvény nyújtotta kedvezményeket.

Az új lakástörvényben megengedett különös kilakoltatási esetek.

Ezeket nem szabad összetévesztetni a bér nem fizetés, rombolás, összeférhetetlen magaviselet, vagy az ingatlan omladozó állapota miatti kilakoltatásokkal. Az új törvény által megengedett kilakoltatási okokat a városi szabályrendelet nem ismerte, s ezeket a mai rendkívüli lakásviszonyokra való tekintettel vették fel a törvénybe.

Első helyen áll ezek között az a kilakoltatási eset, amikor a tulaj-

donos azért lakoltatja ki a lakóját, mert maga akar a házába bejutni. Ennek első feltételei: hogy ingatlanát 1923 március hó 27-ike előtt szerezte legyen, 1922 március 27-ike előtt már ugyanazon helyiségben lakott legyen — kivéve ha köztisztviselő a tulajdonos — s hogy maga és családja tényleg be is költözzék kilakoltatandó lakója lakásába.

Kresztinszky újabb nyilatkozata

(Elhárítja magáról a felelősséget a konferencia megcsontításáért.)

Bécsből táviratozzák: Kresztinszky az orosz delegáció elnöke a román—orosz tárgyalások megszakadásáról ma a következőképpen nyilatkozott:

— Románia 1918-ban megszállotta Besszarábiát, azt az alkalmat használva fel, amikor az orosz csapatok másfelé voltak elfoglalva, úgy, hogy a román megszállás ellen a lakosságot nem segíthették. A románok rengeteg hadianyagot szereztek

A törvény azon köztisztviselő tulajdonosoktól és társtulajdonosoktól, akik ingatlanukat 1923 március 27 előtt szereztek, nem követeli meg azt, hogy a helyiségben, ahol ingatlanuk van, már 1922 március 27 előtt is ott laktak legyen. Ennek indoka az, hogy a köztisztviselőnek mindig ott kell laknia, ahová őt a közszolgálati érdekek szólítják.

részint a maguk, részint a fehér ellenforradalmárok részére. Az orosz delegáció a tárgyalások alkalmával a legnagyobb előzékenységet és békekészséget tanúsította és csupán azt követelte, hogy a besszarábiai nép akarata érvényesüljön. A konferencia megszakadásáért a felelősség tisztán Romániát terheli. Egészen bizonyos azonban, hogy rövidesen eljön az idő, amikor a besszarábiai lakosság akarata érvényesül.

A „rablókapitány” az aradi törvényszék előtt.

(Kirabolt egy házaspárt. — Lövöldözött az üldöző rendőrökre.)

(Saját tudósítónktól.) Rendkívül érdekes tárgyalást tartott ma az aradi törvényszék büntető tanácsa Ursu táblabíró elnöke alatt. A bíróság előtt Dronka (Ciul) György többszörös betörő állott, rablással vádolva. A vádlott legutóbb a pénzügyorség szolgálatában állott, majd kisebb összeget és egy revolvért ellopott. 1923. november havában magához vette a lopott fegyvert és az országúton megállította Nikora Gyula ágrisi gazdálkodót és feleségét, amint szekérral a város felé haladtak.

A támadást regényesen vitté véghez. Megállította a lovakat, megfogta a zablát és revolvért szegzett a megrémült házaspárnak:

— En vagyok a rablókapitány — adjatok pénzt vagy lövök — szól rájuk parancsolóan. Miután vonakodtak rájuk tüzelt, mire Nikora odaadta a nála levő 1600 lejt. A pénzezt a rabló a városba ment. Közben a megrabolt házaspár is Aradra jött és az uccán megismerték a „rablókapitányt.” Segítségért kiáltottak, Ciul futásnak eredt, nyomában

Bosel csalavesztése.

(A nagylelkű Bosel ridég külföldi hitelezői.)

Bécsből jelentik: Az értéktözsde mai hanyaságát itteni bankkörükből azzal magyarázzák, hogy Bosel depóiból rengeteg papír került ma piacra. Ennek nyomán különböző verziók és kombinációk keletkeztek a tömeges eladások okáról. A beavatottak körében ma kacsul tartotta magát az a verzió, hogy Bosel nem a kudarcot vallott frankspekuláció miatt vált meg részvényérdekeltsége jelentős részétől, hanem külföldi hitelezőinek nyomása miatt, akik sora mondották fel neki hosszabb-rövidebb lejáratú valutakölcsönüket.

A külföldi hitelezők ugyanis, a fáma szerint, rossz néven vették a bécsi tözsde koronázatlan királyának azt az elhatározását, hogy az osztrák egyetemnek költségvetési deficitjét fedezi. Bosel hitelezőinek felfogása szerint ily megszemenő és ennyire sulvos kötele-

az összegyűlt tömeggel. Az üldözők élén Curtean Kresun, Boar József és Pcnare Illés rendőrök szaladtak. Ciul többször visszalőtt üldözőire és utját a Reusz ecetgyáron keresztül vette. A kiáltásokra figyelmes lett Reusz gyártulajdonos és Sommer Lajos alkalmazottja. Ciul elé álltak, mire az rájuk tüzelt. A golyó Sommer vállát furta keresztül. Azután öklével fejbe vágta az ecetgyárost és tovább menekült. A rendőrök azonban rövid harc után elfogták.

A bíróság ma tárgyalta az ügyét és Dronca (Ciul) György hidegvérűen vallott be mindent, magát csak a nehéz megélhetési viszonyokkal és a kényszerítő szükséggel mentetve. A vádlott védője dr. Ispravnic Sever ügyvéd volt, aki a vádlott összes ügyeinek egvesítését és ezért a tárgyalás elhalasztását kérte. A bíróság visszautasította az ügyvéd előterjesztését és folytatta a tárgyalást.

Ítéletre nem került a sor, mert a bíróság elrendelte a bizonyítás kiegészítését és ezért új tárgyalási napot tűzött ki.

zetségeit nem vállalhat el az, akiknek másirányu igen súlyos antigazsmánjai vannak, akkor sem, ha az osztrák egyetemekkel tanúsított áldozatkészsége még olyan nagy népszerűséget jelent is. Így tehát Bosel, aki ép bőrrel tudta meguszni a frankcsatát, most rajtavesztett nagylelkűségén. Legáltalább erről beszélt mindenki a mai tözsden.

Szenzációs olcsó árakon
női felöltők és ruhák 10038
PARIS 6-nál Arad, város-
házával szemben.

THEODORA
hétfőtől az APOLLO-ban. Jegyek elővételben válthatók szombattól.
Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

Hogy áll a lej?

1924. április 4-én 100 lejért adtak:

- Nálunk:
2.94 svájci frankot.
9.09 francia frankot.
39.000 külföldi magyar koronát,
39.500 effektív magyar koronát,
40.000 belföldi magyar koronát,
36.900 osztrák koronát.
Zürichben 2.95 frankot
Párisban 9.— frankot.

Ismeretlen halott.

(Halál a gőzfürdőben.)

(Saját tudósítónktól.) Ma este hét órakor Aradon a Simay fürdő egyik kabinjában levő fürdőkádban egy női holttestet találtak. Értesítették a rendőrséget, ahonnan dr. Luszt Ferenc hatósági orvos és Adamovici komiszár mentek ki a helyszínre. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az asszonyt szívizomelhűlés ölte meg. Ruhájában semmiféle írást nem találtak, amelyből személyazonosságát meg lehetett volna állapítani. A halott nő közép termetű, barnás szőke haja. Zsebeiben egy férfi ezüst órát, harmincöt lejt és egy Sebix —Borossebesen kelt levelett találtak.

Aradi mozi hírek.

* Szombaton és vasárnap kerül még vetítésre az Apolló mozgószínházban a legkacagtatóbb Fatty-kép: „Fatty, a nagypapa fiacskája.” — Fattynak két millió dollárt kell elköltenie egy év alatt, amelyhez a sors különös módon juttatja hozzá huszonötödik születésnapja alkalmával. Fatty különböző feltételek mellett azonban épen a legfontosabbat nem tartja be: a nőszülési tilalmat. A végén minden jórú fordul.

* Mindenki izgalommal várja az Apolló mozgószínház nagy drámái filmbemutatóját: a Theodorát. Róma asszonyának megrendítő filmje hétfőtől kerül színpadra az Apollóban. A mozi igazgatósága elővételi pénztárt állított fel, mely délelőtt fél 11—12-ig és délután 4-től fél 10-ig áll a közönség rendelkezésére. A Theodora előadásai 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

* Az óriások harca címen érdekes és különös meséjű filmet vetít szombaton, vasárnap és hétfőn az Uránia mozgószínház. Montpreux herceg fiatal, törekény leányát férjhez szeretné adni, de tekintettel a degenerált hercegi családra, izmos, erős, egészséges férjet keres leánya számára. Mariot, a hatalmas termetű atlétát mély szerelem fűzi a hercegnőhöz, de utjában áll a sok vetélytárs, akik mind a kis hercegnő kezéért harcolnak. Mario elnyeri a boldog hercegnő kisasszony kezét.

FATTY
A NAGYPAPA FIACSKÁJA.
Szenzációs vígjáték,
FATTI-val a főszerepben.
ma szombaton és vasárnap az
APOLLOBAN.

Tíz évi fegyházza itélt hitvesgyilkos.

(Éylkolt a féltékenység. Megrázó családi tragédia.)

(Saját tudósítónktól.) Voda Grigorie bokszeji parasztleány fiatal korában nősült és mire katonának kellett bevonulnia, szép, fejlődő gyermeke is volt. Mielőtt bevonult, lelkére kötötte a szép menyecskének a hitvesi hűséget és gyermekük gondozását. A férj bevonult és a fiatal asszony egy ideig híven követte férje utasításait. Eitelt egy év és az asszony egészen megváltozott. Fiatal legényekkel udvaroltatott magának, gyakran késő éjszakáig kimaradt és elhanyagolta a háztartást és a gyermeket. Mint ilyenkor szokás, akad néhány jóakaró, akik állandóan leveleket írtak a férjnek, amelyben eszelték az itthoni állapotokat. A férj már nem bírta tovább és sürögösen szabadságot kért. Itthon mindent úgy talált, ahogy a levelekben írták. A gyermeke elhanyagolva, rongyosan és piszkosan járt, a háztartás rendetlen. Azonban feleségére nem üdött bizonyítani semmit. Szemreliánások, veszekedések történtek és a férj felzaklatott kedéllyel utazott vissza ezredéhez. Ismét elteit egy kis idő, a levelek folyton érkeztek rémhírekkel telve. 1923. november-

ben szabadságot kért és titokban hazá utazott. Beosont a házba... az asszony nem volt otthon. Körülvizsgálta a házat és a csinos menyecskét „in flagranti“ találta a kertben egy csinos parasztleánnyal. Voda Grigorie elsápadt és szó nélkül elment. Másnap, vasárnap egész délután ivott elkeseredésében. Amikor ittasan hazatért, feleségét több rokonával a szobában találta. Indulatos szóváltás keletkezett és a férj dühében elővette a rohamkését és markolatig az asszony mellébe dőfte. A fiatalasszony vérezve összeesett és másnap reggelre meghalt. A rokonok a csendőrhöz futottak, akik másnap behozták Grigorie Vodát az ügyészségre.

A bíróság Ursu táblabíró einöklével ma tárgyalta az ügyet. A tárgyaláson a szerencsétlen sirva mesélte el házassági tragédiáját, amelynek egy fiatal élet esett áldozatul.

— Héljenek az urak — szól. És a bíróság itélt.

Grigorie Vodát szándékos emberölésért tíz évi fegyházza itélték el. Az elítélt felebbezett.

Közgazdaság.

Tavaszi vásár Aradon.

Alig van kereslet. — Emelkedtek az állatárak.)

(Saját tudósítónktól.) Ma kezdődött Aradon a tavaszi országos vásár. A kezdet meglehetősen szomorú volt. A tradíciókhoz híven, szakadó eső köszöntötte a vásár kezdetét, ami alaposan megcsappantotta a vásárlási kedvet.

A sátrak között sétáltak néhányan, vásárolni azonban senkisémet akart, dacára annak, hogy átlag 8—10 százalékkal olcsóbbak voltak az árak, mint üzletben. A legnagyobb forgalomnak a gyermekjáték sátrak és a mézeskalácsosok örvendtek.

A piaci árak általában a múlt hetiek. Mai árak: burgonya 4.50—5 lej, hagyma 8 lej, vaj 80—90 lej kilogrammonként, tojás 1.25—1.30 lej darabja, zöldség 7 lej csomója, tej 7 lej literenként. Baromfi piac: tyúk 130—140 lej párja, hizott liba 330—350 lej darabja. Gabonavásár: buza 630 lej, tengeri 460 lej, árpa 480 lej, zab 430 lej, luterna 3200 lej méter-mázsánként.

Az állatvásáron a felhajtás még gyengébb volt, mint az elmúlt héten, ellenben a kereslet és az árak túlhaladták a multhetit. Árak: marha 14—20 lej, borjú 20—23 lej, sertés 34—39 lej kilogrammonként elősúlyban.

Ingadozó devizaárak.

A devizapiacot ma is teljes bizonytalanság uralkodott. A külföldi devizák árai ugyszólván minden órában változtak, hol emelkedtek, hol estek a kínálat és a kereslet szerint. A lej zürichit 2.95-ös ár folyamán való stabilizálódását nem tartották irányadónak és sokan spekulálnak a lej esésére.

A lej Párisban 9.

HELYI VALUTAÁRAK. (Április 4.) Francia frank 11, svájci frank 34, dollár 199.50, dinár 2.60, szokol 5.75, lira 8.80, angol font 8.45. *Külföldiek:* Budapest külföldi

di 390, bélföldi 400, Bécs 369, Prága 5.79, Zürich 33.90, Milano 8.63, London 839, Páris 10.90, Newyork 193.25, Belgrád 2.52.

ZÜRICH NYITÁS. (Április 4.) Amsterdam 212.25, Newyork 574, London 2472, Páris 32.93, Milano 25, Prága 17, Budapest 0.0075, Belgrád 7.10, *Bucuresii* 2.95, Bécs 0.008075.

ZÜRICH ZÁRLAT. (Április 4.) Amsterdam 212.25, Newyork 574, London 2472, Páris 33.05, Milano 25.06.25, Prága 17, Budapest 0.0075, Belgrád 7.12.50, *Bucuresii* 2.95, Bécs 0.0080.75.

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT. (Április 4.) Páris 10.60, London 849, Newyork 196.75, Milano 884, Zürich 34.80, Bécs 0.0028, Prága 5.88, Budapest 0.0024, Napoleon 735, léva 131, font 840, frank 11.60, drachma 3.35, dinár 2.30, dollár 193.50.

BUDAPESTI DEVIZAKÖZPONT JEJYZÉSEI. (Április 4.) Belgrád 945—980, *Bucuresii* 390—405, London 329200—339800, Milano 8335—3475, Newyork 76400—79000, Páris 4400—4570, Prága 2270—2340, Bécs 107.55—110.75, Napoleon 266400. A *takarékkorona* árfolyama 113.

BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDEZÁRLAT. (Április 4.) Magyar Hítel 698.000, Osztrák Hítel 230 ezer, Salgó 782.000, Rima 161.000, Ganz Danubius 4.225.000, Kőszér 3.550.000, Szlavonia 126.000, Kereskedelmi Bank 1.580.000, Cukor 3.700.000, Schlick 93.000, Csáky 23.000, Ofa 640.000, Hazai Takarékok 4.900.000.

= Gyógyszer-speciálitások behozatala. A Kereskedelmi és Iparkamara közli, hogy a vámügyi vezérigazgatóság 50064—1924. számú rendelete

Butorokat részletre kedvező fizetési feltételek mellett 487 beszerezhető

értelmében szertuimok, ottóanyagok és bármely gyógyszer különlegességek behozatala csak a bucurestii egészségügyi vezérigazgatóság (Directiunea Generala a Serviciului Sanitar din Bucuresti) előzetes engedélye alapján lehetséges. A vámhivatal felhívja ennél fogva a gyógyszerészeket és üroguistákat, hogy ilyen cikkekre ne tegyenek külföldről megrendelést mindaddig, amíg ez az engedély birtokukban nincs.

Óriások harca.

Az atléta király győzelmei.

Bemutatója ma szombaton, vasárnap és hétfőn az

URANIA-ban.

LEGUJABB.

BANKBUKÁS MIATT KIKÉRT MAGYAR NEMZETGYÖLÉSI KÉPVISELŐ.

Budapestről jelentik: A vizsgálóbíró Haller István képviselő mentelmi jogának a felfüggesztését kéri, mert Haller egyik igazgatója volt a megbukott tanítói banknak és a bank bukásáért őt is terheli a felelősség.

NÉMETORSZÁG MORATORIUMA.

Párisból jelentik: A Petit Parisien jelentése szerint, a jövátételi bizottság a németeknek négyévi moratóriumot engedélyezett. Ez alatt az idő alatt a németeknek az első évben logi szállításban egymilliárdot kell leadni, ez az összeg a következő években progresszív emelkedik és végül két és fél milliárd aranymárkára rugna. Ezt tekintik a maximumnak.

A szerkesztésért ideiglenesen:

KÖCSY JENŐ

felel.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

NYILATKOZAT.

Bereczki Antal névvel szemben elkövetett sértésért bocsánatot kérünk.

2033 Rigó J. Rigó J.-né és Fehér A.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, akik felejtethetetlen jó ódésanyám, illetve anyósom

özv. Jenev Béláné

szül. Maresch Borbála

temetésén résztvettek, ravatalára koszorút, oszlokat helyeztek, avagy résztvevőknek egyéb uton kifejezést adva, végtelen fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ezuton fogadják halás köszönetünket.

Arad, 1924. Április 4.

15029 Schwartz Ferenc és neje.

Keresek egy 1967

elárusító regédet.

„Orient“ divatáruház, Arad.

Garai Károly

butor raktárából. ARADON, Calea Banatului (Asztalos Sándor-u.) 5/12

Megjött

22

ORIENT

divatáruházba a legfinomabb tavaszi férfi- és női szövet. 1967

Jó állapotban lévő

két drb. tűzmentes okmánysekreányt

keresünk megvétele

„PATRIA“ S. A. Románá pentru Exploatarea Lemnelor Arad, Bulev. Regele Ferdinand No. 52.

Perzsaszőnyegeket

elsőrendű anyagból eredeti keleti minták után, olcsó áron ajánl

Lupényi háziszővőde.

Minták megtekinthetőek 10042

Jacob Márton

ARAD, PIATA AVRAM IANCU (Szabadság-tér) 10. alatti épületben.

Önnek

sejtelme sines

mekkora megkönnyebbülés felírásulés érhető el

DIANA

SÓSBORSZESZ

bedörzsölésekkel.

Kapható mindenütt.

380-IV.

Gyógyít,

erősít,

frissít.

HAVRE—NEW-YORK

Gyorspostajáratok

KANADA—KUBA—MEXIKO—

NEW—ORLEANS—HAITI—

ANTILLAK—ÉSZAKAFRIKA

felé.

Felvilágosításokat nyújt:

Soc. „SARNIA“

Pasagiul Comedia, BUCURESTI és „RECLAMA“ Cluj.

„Rador“ No. 910. 467

Apró hirdetések.

Levelezés.

"MICIKEM" jelgére levele van az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. Kérném kívenni. Cica. 2032

Ki támogatna 4000 lejel fess, magas, barna nőt. Az írjon „Orgona” jelgére az Aradi Közlöny kiadóiba. 2015

Alkalmazás.

INTELLIGENS, komoly leányt, ki németül perfektil beszél, három gyermek mellé keresek. Groszné Arad, Str. Soareului 3. (Zoltán-ucca.) 1998

FIATAL leány fogorvosi rendelőbe asszisztensnőnek felvétetik. Dr. Spielberger Arad, Strada Consistorului 16. 10.042

UJSÁGÁRUSÍTÓ egész, vagy félnapra jó jövedelemmel felvétetik Kelet hírlap-irodában Arad. 10.043

GAZDASSZONY felvétetik azonnali belépésre, aki hosszú bizonyítvánnyal bír, kitűnően főz és egy nagyobb háztartást önállóan vezetni tud. Megkívántatik még a fehérneműek rendben tartása is. Üveggyár Beliu, Biharmegye. 2031

KIFUTÓ és újságárusítóiu azonnal felvétetik Kelet hírlapirodában Arad. 10.043

MANIKÜRÖZŐNŐ, csakis elsőrendű munkaerő. Simay-gőzfürdő férfi osztályába felvétetik. 2029

BETÁRÓ mindenek Keresettik Arad, Strada Eminescu 10. (Deák Ferenc-ucca 39.) Balla. 10.042

Lakás.

ARADON, belváros közepén külön befürdővel udvari szoba kiadó. Cim az Aradi Újságnál. 2048

Vétel és eladás.

FRISS 5-600-as HERING KAPHATÓ EHRENFELD FÜSZERNAGYKERESKEDESÉBEN ARADON. 2010

SZALONGARNITURA eladó. Arad, Str. Románului 18. (Zrinyi-ucca), házmaszternél. 2052

ANTIK berakott szekrény, dísztárgyak, személyes étkező servise, 6 személyes ezüst evőeszköz, asztal, ágy és scheslon beritők, függönyök 2 ágy, csillárok, szalonberendezés, kasznir-kendők, szőnyegek, fotelek, hintaszék, antik lámpa, kézimunkák, eladók. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. emelet jobb. 1000

HOFFHER cséplő, átalakított, gazdasági magánjáró felszereléssel, 160.000 leért eladó. Kiss Mátyás Mailáthfalva. 2030

ÚJHANGU zongora bérbeadó. Cim Maresch-üzlet, Arad. 2051

PERZSA és egyéb szőnyeget, butorokat, antik tárgyakat, ezüstneműt, fehérneműt, kézimunkát, festményeket, dísz tárgyakat bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. jobb. 1000

EREDETI világos norvég csukamájolaj Marke Aarsaether, görvélykóros, tüdőbajos, fejetlen, sápadt, angolkóros, gyenge gyermekeknek és felnőtteknek. Dr. Földes gyógyszerár Arad. 14133

HOFFHER cséplőgarnitúra eladó. Str. Anton Pan 14. Gal (Gál.) 1883

ÚJ és javított Kocsik jutányosan eladók Végh kocsigyártónál Arad, közkörház-szal szemben. 1959

Ingatlan.

SZANTÓFÖLD Ghiorocon (Gyórokon) 3-5 haldas parcellákban, valamint ház lakással, előnyös árban eladó. Lloyd-Bank Arad. 1864

Építő iparosok! Cementárugyárosok!

Ha olcsón és jól akar építkezni, ha cementárugyártmányait olcsóvá, tömörre és vízzáróvá akarja tenni, rendeljen a TRASSIA GYÁR cementpótló gyártmányaiból, (trasi, trasi-mész, trasi-cement) melyeket alapozásoknál és cementtel keverve bármiféle betonépítkezéseknél használhat. A náda-zott menyezet helyett, továbbá Rabitz falaknak használja az olcsó „Baculászövetet”

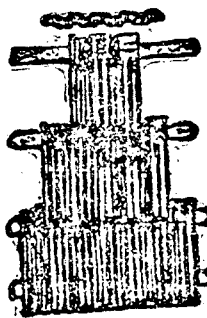
Képviselő és lerakat: 2036

Merle Géza okl. mérnök, Arad, Str. Eminescu 8/40

A dettai járásbeli moriczföldi rendszeresített segédjegyzői állás,

mely havi 1308 Lej állami fizetés, 800 Lej a községi pénztárból járó drágasági pótlék és évi 8m³ tűzifa élvezetével van összekötve, képesített, a román nyelvet szóban és írásban tökéletesen bíró, a jegyzői teendőiben kellően jártas, rendszeres ifjuval azonnal betöltendő, kinek véglegesítését beválás esetében garantálom.

Grabler, jegyző. Moritzföld, (jud. Timiş.)

A kiváló hírnévnek örvendő

„BOHN”

féle duplafedő hornyolt tetőcserepek

április 10-től kezdve ismét prompt kaphatók:

„BOHN” gőztégla-művek

Jimbolea (Zsombolya, Banat). 2034

Patent „Bohn” 253. Minta és ajánlat díjmentesen!

Legjobb tengeri művelő eszköz

a KISS-féle forgógerendellyel kormányozható fészekvetővel egyesített lóka.

KISS-féle dob pergető (tengeri vető) bármely 10034 ekotaligára illik. 1 darab 400.- Lei

Mezőgazdák Kereskedelmi Részvénytársaság, Arad.

Minőségért teljes garancia.

Legjobb „Bohn” árból gyárta.

Schiel Testvérek r.-t. Brassó

Temesvári fiók: IV. Herrengasse 2.

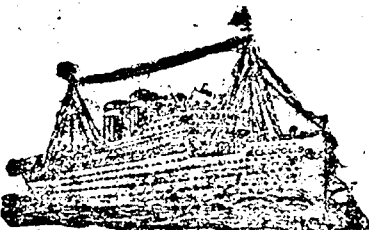
Minta és eláruló raktár mindennemű malomgépek, áttételek és alkatrészek, víziturbínák és motorok, a budapesti Ganz-Danubius gyár hengershékeinek vezérelőeszeleite valamint pótalkatrészek.

Műszaki cikkek.

szitaselyem, (svájci gyártmány) szijjak, elevátorgurtnik és hozzávaló tartány és esavarakokkal, faragó szereszmok, faszijkorongok, textilgépek, gyapjufésűk, gyapjutépők szövőszékek.

A Michelin-cég auto-pneumatikjai (Cablé mixte). Ugy az autóközvetítőknél, mint a kereskedőknek és viszonteladóknak legelőnyösebb áron, mert fiókunk a leghíresebb autógummi-cég képviselője. 349

Baltic America-Line Danzig-America

Értesítés. Igen t. utazóink tudomására hozzuk, hogy a Baltic-America-Line direkt szolgálatot létesített Danzig-Kanada között. Kérjük utasainkat, akik a fenti ut miatt hozzánk fordultak és azokat, akik velünk akarnak Kanadába utazni, sürgősen közöljék velünk szándékukat, hogy a szükséges utbaigazítást a leggyorsabb elutazásra vonatkozólag megtehessek.

Tisztelettel:

Baltic-America-Line.

Képviselő: Maurice Goodvach, Bucaresti, Calea Grivitei No. 174.

Fiók képviselő: „Simplon”-iroda, Timisoara, IV. ker., Str. I. C. Brațianu Hotel Royal. 151

VILLANYBŐRÖRE berendezett tűzifatelep biztos vevőkörrel, átvehető nagy urilakással, nagy kerttel, eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2027

HÁZ Ghiorocon (Gyórokon) átvehető lakással, előnyös árban eladó. Lloyd-Bank Arad. 1865

SZOLIDAN ÉPÜLT, kisebb EMELETES BÉRHAZ eladó. Érdeklődhetni dr. Szalai Vilmos ügyvédnél Arad. 2007

GHIOROCON (Gyórokon) gazdálkodásra, vagy ipartelepnek alkalmas ház 800 öles telekkel, átadó négyszobás, veranda lakással, présház, istálló, hatalmas pincével 300.000 lejért eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 16.505

BIZTOS vevőink részére sürgős megvételre keresünk magán- és bérházakat. Előjegyzéseket díjmentesen elfogad Wallinger-iroda Arad. 15.029

ELADÓ Santana-Noun (Újszentannán) aradi-uton tiszta téglából modern öt szoba, fürdőszoba, két konyha, nagy pincével, újonnan épült ház. Cim özv. Adelmann Józsefné Santanai gőztégla-gyárban. Ügynökök nem díjaztatnak. 2049

Uzletek.

IPARÜZEMNEK alkalmas, világossá könnyen átalakítható pince helyiség kiadó főpostával szemben. Értekezni Arad, Strada Consistorului 29. 2037

Gyáralapításra

alkalmas, cirka 2000 négyszögletes területen két vasúti sínpar között fekvő munkatermekkel ellátott ház eladó, esetleg bérbeadó. Bővebbet: 16090

WALLINGER - hirdetőjében.

Polgári vendéglő

gyönyörű kerthelyiséggel, vendéglők és szállodák állomás közelében, vendéglők fűszerüzletek házzal együtt helyben és vidéken olcsón eladók. 15030

Bővebbet: Wallinger-hirdetőjében.

SZÜLŐPÓTLÁSRA ALKALMAS

különböző fajú

Gyökerez Szőlőoltványok

kaphatók 10030

Winkler József

termelőnél Arad,

Str. Consistorului (Batthányi-u.) 38/II.